

O'zbekistonda Sportni Yosh Avlod Orasida Ommalashtirish

*Boymirzayev Asadullo Abdilxatovich¹, Kamoldinov Nurullo,² Jo'raboyev Ro'zimurod,³,
Yo'lbarsov Abdulaziz⁴, Ismoilov Ilhomjon,⁵ Ro'zibekov Abrorbek⁶*

Annotatsiya: O'zbekistonda sport va jismoniy tarbiyani rivojlantirish va ommalashtirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Mustaqillik yillarida mamlakatimizda professional sportchilar, murabbiylar va hakamlar tayyorlashning samarali tizimi yo'lga qo'yildi. Bu vazifalarning amalga oshirilishi mamlakatimizda sog'lom turmush tarzini qaror toptirish, barkamol yoshlarni tarbiyalash, jismoniy tarbiya va sportni yanada rivojlantirishga har tomonlama xizmat qilmoqda.

Keywords: Sport, jismoniy tarbiya, o'yin yo'nalishlari, turnirlar, sportchilar, boks, futbol.

O'zbekiston Respublikasining "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida"gi qonuni hamda aholini, ayniqsa, yoshlar, ayollar va bolalarni jismoniy tarbiya va sportga keng jalb etishga qaratilgan boshqa qonun va me'yoriy hujjatlar bu borada amalga oshirilayotgan islohotlarning muhim huquqiy asosi bo'lmoqda.

Individual va o'yin yo'nalishlari bo'yicha mutaxassislar bo'lgan yosh o'g'il-qizlar vakillik forumlarida o'ziga xos tayyorgarlik va ajoyib mahorat ko'rsatib, boy sport an'alariga ega mamlakat vakili ekanliklarini yorqin tasdiqlaydi. Amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar samarasini sport bilan shug'ullanib, turli xalqaro turnirlarda sovrinli o'rnlarni qo'lga kiritayotgan yurtdoshlarimiz safi tobora kengayib borayotganida ham ko'rish mumkin.

1996 yil Atlanta va 2012 yil London Olimpiadasigacha, 1994 yil Lillehammerdagi qishki Olimpiya o'yinlaridan 2014 yil Sochidagi qishki Olimpiya o'yinlarigacha sportchilarimiz 6 ta oltin, 5 ta kumush va 10 ta bronza medalini qo'lga kiritdi.

2014-yilda Janubiy Koreyaning Incheon shahrida o'tkazilgan XVII yozgi Osiyo va II Paraosiyo o'yinlarida sportchilarimiz yurt sharafini munosib himoya qildi. 2014-yilgi Osiyo o'yinlarida 61 nafar o'zbekistonlik sportchi sovrindorlar qatoridan joy olgan bo'lsa, Paraosiyo o'yinlarida hamyurtlarimiz 22 marta shohsupaning eng yuqori pog'onasiga ko'tarildi. Bundan tashqari, 15 nafar paralimpiyachi sportchimiz 2016-yilda Rio-de-Janeyroda bo'lib o'tadigan XV Paralimpiya o'yinlariga litsenziyani qo'lga kiritgan.

Bugungi kunda dzyudochi Rishod Sobirov, kanoechi Vadim Menkov, kurashchi Artur Taymazov, tennischilar Denis Istomin va Nigina Abduraimova, suzuvchi Sergey Pankov, gimnastikachi Ulyana Trofimova, Oksana Chusovitina, sportchi Axdilovill, sportchi Axdilovill kabi taniqli va iqtidorli sportchilar nomi tilga olingan, bokschi Elshod Rasulov, taekvondochi Dmitriy Shokin, albatta, FIFA referisi Ravshan Ermatov va boshqalar O'zbekistonni o'z chegaralaridan tashqarida ham ulug'lashdi.

Mamlakatimizda sportni rivojlantirish borasidagi asosiy ishlar Madaniyat va sport ishlari vazirligi tomonidan amalga oshirilmoqda. O'zbekiston Milliy olimpiya qo'mitasi (MOQ) Olimpiya harakatini yanada rivojlantirish, mahalliy sportchilarning xalqaro musobaqalarda ishtirok etishini ta'minlash yuzasidan keng ko'lamli ishlarni amalga oshirmoqda. 1993 yilda MOQ Xalqaro olimpiya qo'mitasiga a'zo bo'ldi.

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya institutida jismoniy tarbiya o'qituvchi va murabbiylar tayyorlash yo'lga qo'yilgan. U har yili 2 mingga yaqin talaba tahsil oladi.

Yuqori toifali sportchilarni tayyorlash maqsadida bo'lajak chempionlarni shakllantirish uchun zarur bo'lgan moddiy-texnik bazani yaxshilash ishlari izchil davom ettirilmoqda. Xususan, "Universal" sport

¹ o'qituvchi, Andijon qishloq xo'jaligi va agrotexnologiyalar instituti
^{2,3,4,5,6} talabalar, Andijon qishloq xo'jaligi va agrotexnologiyalar instituti

saroyi negizida badiiy gimnastika bo'yicha Respublika ixtisoslashtirilgan olimpiya zaxiralari bolalar va o'smirlar sport maktabi tashkil etildi. Markaziy Osiyo dzyudo markazi, Milliy boks markazi va Taekvondo assotsiatsiyasining sport majmuasi qurildi. O'zbekistonning tashkil etilgan sport infratuzilmasi jahon va Osiyo miqyosida boks, taekvondo, kurash, qilichbozlik va boshqa sport turlari kabi yirik xalqaro musobaqalar o'tkaziladigan maydonga aylandi.

Mamlakatimizda sport klublari, jamoalari tarbiyalanuvchilari orasidan iqtidorli yosh sportchilarni tanlab olish va sport mahoratini oshirish bo'yicha mashg'ulotlarni tashkil etish, umumta'lim maktabini yanada rivojlantirish asosida sport zaxirasini mustahkamlash uchun zarur shart-sharoitlar yaratishga katta e'tibor qaratilmoqda. sport va olimpiya zaxiralari kollejlari.

Bu borada O'zbekistonning bolalarni sportga keng jalb etish borasidagi siyosati alohida ahamiyat kasb etmoqda. Bu sog'lom va barkamol avlodning asosi sifatida haqli ravishda qabul qilinadi. Mamlakatimizda o'quvchi va talabalar o'rtasida uch bosqichli – "Umid nihollari", "Barkamol avlod" va "Universiada" sport musobaqalarini o'tkazishning noyob tizimi yaratilgan bo'lib, ular iqtidorli va iqtidorli sportchilarni tarbiyalashga beqiyos hissa qo'shmoqda. xalqaro sport musobaqalari va Olimpiya o'yinlarida o'z mamlakatining nomi.

2002 yilda Prezident Farmoniga muvofiq bolalar sportini rivojlantirish jamg'armasining tashkil etilishi bolalar sportini rivojlantirishda muhim qadam bo'ldi. Bolalar o'rtasida jismoniy tarbiya va sport sohasidagi davlat siyosatini amalga oshirishga ko'maklashish, yosh avlodda sportga qiziqishni uyg'otish, yoshlarni turli zararli ta'sirlardan himoya qilish, ularni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash asosiy vazifadir.

Jamg'arma tashkil etilganidan buyon poytaxt va viloyatlarda 1700 dan ortiq bolalar sporti binolari qurilib, foydalanishga topshirildi. Ularning barchasi zamonaviy talablarga javob beradigan sport inshootlari bilan ta'minlangan. 95300 sport seksiyalari o'z faoliyatini davom ettirmoqda. 2014 yilda mamlakatda 9500 ta sport tadbirlari bo'lib o'tdi, ulardan 7000 ga yaqini qishloq joylarda. 1.8 millionlab o'smirlar ularni ishtirok.

O'zbekistonda bolalar sportining rivojlanishi munosib natijalar bermoqda. Xususan, 2010 yilda futbol bo'yicha u-16 terma jamoasi Osiyo chempionatining kumush medalini qo'lga kiritdi va bir yildan so'ng ular Meksikada bo'lib o'tgan u-17 jahon chempionatining eng yaxshi sakkiz jamoasiga kirishdi. 2012-yilda O'zbekiston u-16 terma jamoasi Osiyo chempionatida zafar quchgach, ajoyib muvaffaqiyatlarga erishdi.

2012 yilda Malayziyada sinxron suzish bo'yicha o'tkazilgan musobaqalarda qizlarimiz 4 ta oltin, 1 ta kumush va 2 ta bronza medallarini qo'lga kiritishdi. Malayziyada suv polosi bo'yicha o'tkazilgan xalqaro musobaqada Namangan viloyati o'g'il-qizlar jamoalari birinchi o'rinni egalladi.

Indoneziyada bo'lib o'tgan Osiyo chempionatida Shohida Zohidova, Sevara Boboqulova va Gulsanam Yo'ldoshevalar sinxron suzish bo'yicha kumush medalni qo'lga kiritdi.

To'qqiz yoshli shaxmatchi Nodirbek Abdusattorov 2600 mamlakatdan 126 ga yaqin futbolchi ishtirok etgan Maribor shahrida (Sloveniya) tezkor shaxmat bo'yicha jahon chempionatida g'olib bo'ldi.

2013-yilda Nafisa Mo'minova xalqaro FIDE grossmeysteri unvonini olgan o'zbekistonlik birinchi ayol shaxmatchi bo'ldi. Uning ajoyib muvaffaqiyati milliy sport tarixiga kirdi.

Dzyudo bo'yicha Osiyo chempionatida Dilshod Choriev va Ramziddin Saidov oltin medallarni qo'lga kiritdi.

2014 yil eng muvaffaqiyatli bo'ldi. Avgust oyida Xitoyning Nankin shahrida II yozgi o'smirlar Olimpiya o'yinlari bo'lib o'tdi, unda 3500 dan ortiq mamlakatlardan 200 dan ortiq sportchilar ishtirok etishdi. Sportchilarimiz 4 ta oltin, 3 ta kumush va 3 ta bronza medallarini qo'lga kiritishdi.

Sentabr oyida Rossiyada bo'lib o'tgan universal kurash bo'yicha Jahon chempionatida O'zbekistonning uch nafar sportchisi oltin medallarni qo'lga kiritdi. Davron Salimov qo'l jangi bo'yicha Jahon chempionati g'olibiga aylandi. Tailandda bo'lib o'tgan xalqaro turnirda suv polosi bo'yicha O'zbekiston erkaklar va ayollar terma jamoalari eng kuchli bo'ldi. To'qqiz yoshli Javohir Sindarov Braziliyada

shaxmat bo'yicha jahon chempioni bo'ldi. Sakkiz yoshli Zarguna Ahrorqulova Minskda karate-do bo'yicha Jahon chempionatida g'olib chiqdi. "Oltin" ro'yxatini davom ettirish mumkin.

Umuman olganda, so'nggi yillarda yosh sportchilar qo'lga kiritgan medallar soni muttasil ortib bormoqda. 2005 yilda o'zbekistonlik yosh sportchilar 18 ta (5 ta oltin, 6 ta kumush va 7 ta bronza), 2010 yilda esa 155 ta (82 ta oltin, 41 ta kumush va 32 ta bronza) medalni qo'lga kiritgan bo'lsa, o'tgan yili ular 391 ta (126 ta oltin, 105 ta kumush va 160 ta bronza) medal bilan taqdirlandi.

2015-yil 28-martdan 7-aprelgacha Sochi shahrida bolalar jamoalari o'rtasida futbol bo'yicha xalqaro turnir bo'lib o'tdi va unda O'zbekiston jamoalari dastlabki ikki o'rinni egalladi.

1 yil 3-2015 May kunlari Gruziyada bo'lib o'tgan VI Karate-do bo'yicha jahon chempionatida 1800 mamlakatdan 53 dan ortiq vakillar ishtirok etishdi. Bizning karatekalarimiz 8 xil medalni qo'lga kiritishdi.

25 iyundan 2 iyulgacha Italiyaning Abruzzi shahrida badiiy gimnastika bo'yicha xalqaro musobaqa bo'lib o'tdi va unda O'zbekiston vakillari 8 ta medal bilan taqdirlandi.

Yosh sportchilar murabbiylarining salmoqli hissasi tufayli katta g'alabalarga erishdilar. O'zbekistonda, ayniqsa, xotin-qizlar o'rtasida trenerlar tayyorlashga qaratilgan ishlar olib borilmoqda. Ularning ishlarini targ'ib qilishning samarali tizimi yaratilgan. 2015 yilda murabbiylar soni 2003 yilga nisbatan qariyb 1,8 baravar, shu jumladan ayol murabbiylar soni qariyb 6 baravar oshdi. Shu bilan birga, professional murabbiylar va o'qituvchilar tarkibi sifat jihatidan o'zgartirildi - ularning qariyb yarmi ixtisoslashtirilgan oliy ma'lumotga ega.

O'zbekistonda sportni rivojlantirish bo'yicha olib borilayotgan ishlar dunyoda e'tirof etilmoqda. 2013-2014-yillarda mamlakatimizga tashrif buyurgan Osiyo Olimpiya Kengashi, Osiyo Paralimpiya qo'mitasi, og'ir atletika, boks, qilichbozlik, yengil atletika va gimnastika xalqaro federatsiyalari, xalqaro kurash Ittifoqi, Osiyo taekvondo Ittifoqi, Jahon antidoping agentligi rahbarlari va vakillari Olimpiya o'yinlarini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlarni yuqori baholadilar. O'zbekistondagi harakat.

Sport va Olimpiya harakatini rivojlantirishda erishgan ulkan yutuqlari uchun O'zbekiston Prezidenti xalqaro Olimpiya qo'mitasi medali bilan taqdirlandi. Shuningdek, mamlakatimiz va Osiyoda futbolni rivojlantirishga qo'shgan ulkan hissasi uchun Islom Karimov Osiyo Olimpiya Kengashi tomonidan taqdirlandi.

2016 yilgi Rio Olimpiadasida 200 ta davlatdan sportchilar ishtirok etdi. Olimpiadada bor-yo'g'i 87 davlat vakillari medal, 59 davlat sportchilari oltin medallarni qo'lga kiritdi. 13 ta medal qo'lga kiritgan o'zbekistonlik sportchilar umumiy medallar soni bo'yicha 21-o'rinni egalladi. O'zbekiston sport delegatsiyasi musobaqani Osiyoda to'rtinchi, MDHda ikkinchi, Markaziy Osiyoda birinchi o'rinda yakunladi.

Bokschilarimiz 3 oltin, 2 kumush va 2 bronza medalini qo'lga kiritib, Kuba, AQSH, Buyuk Britaniya, Rossiya kabi boks madaniyati rivojlangan davlatlarni ortda qoldirib, boks bo'yicha medallar jadvalida peshqadamlik qilishdi.

Shunday qilib, mamlakatimizda amalga oshirilayotgan keng ko'lamlı o'zgarishlar tufayli sport, ayniqsa, yoshlar o'rtasida eng nufuzli faoliyat sohalaridan biriga aylandi. Nufuzli xalqaro mukofotlarga sazovor bo'lgan O'zbekistonning iste'dodli vakillari nomi milliy va jahon sporti tarixiga muhrlangan.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. A.I.Sultonov. Features of Belbog.li wrestling rules, 2021 y
2. A.J Sultonov NOVATEUR PUBLICATIONS JournalNX- A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal, PHYSICAL QUALITIES AND THEIR ESSENCE.2021

3. Al.Sultonov ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES. THE ROLE OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS IN PHYSICAL EDUCATION OF SCHOOL STUDENTS 2001.
4. Types of wrestling and their teaching methods. AI Sultanov 2021
5. O'tipbergenav A.K. Shukurillayev J.M. PRELIMINARY STAGES OF DIDACTICS IN PROCESSES OF AKMEOLOGICAL APPROACH TO VOLLEYBALL SPORTS. 28-31. METHODOLOGICAL RESEARCH JOURNAL.
6. A.I.Sultonov Academic research in educational sciences academic research in educational sciences. THE IMPORTANCE OF COMPETITION RULES IN CONDUCTING BASKETBALL COMPETITIONS. 2021

